

dr Tomasz Jędrzejewski
Katedra Prawa Administracyjnego
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

**Opinia prawna
w sprawie członkostwa
w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich**

I. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, dalej KRASP, działa na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.), dalej Prawo o szkolnictwie wyższym, oraz Statutu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich uchwalonego przez Zgromadzenie Plenarne KRASP dnia 24 września 2005 r., ze zmianami z dnia 14 listopada 2005 r. oraz z dnia 13 października 2006 r. (www.krasp.org.pl), dalej Statut.

II. Prawo o szkolnictwie wyższym stanowi podstawowy akt prawny regulujący ustrój szkolnictwa wyższego w Polsce, w ramach którego, obok jego podstawowego elementu, jakim są uczelnie, usytuowane zostały instytucje gwarantujące jego prawidłowe funkcjonowanie. Należą do nich przede wszystkim Rada Szkolnictwa Wyższego, Państwowa Komisja Akredytacyjna i Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Jest to o tyle istotne, iż usytuowanie KRASP w strukturze szkolnictwa wyższego wpływa na jej charakter prawny, a tym samym na konstrukcję członkostwa. W mojej ocenie KRASP, wbrew twierdzeniom jej Statutu, nie jest stowarzyszeniem (art. 2 ust. 1). Przyjęcie takiego rozwiązania w Statucie jest, jak się wydaje, wynikiem odesłania w art. 54 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym do odpowiedniego stosowania wskazanych przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.). Należy jednak zauważyć, iż prawodawca odsyła tylko do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących stowarzyszeń i to tylko przepisów w zakresie treści statutu, instytucji nadzoru oraz majątku. Odesłanie to w żaden sposób nie przesądza o charakterze prawnym KRASP. Moim zdaniem traktowanie konferencji rektorów, a w szczególności KRASP, jako stowarzyszenia powoduje niczym nie uzasadnione obniżenie rangi tej instytucji, która ma

stanowiąc istotny element ustroju szkolnictwa wyższego w Polsce. Sam art. 54 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym, stanowiący, że uczelnie akademickie, w których kształcą się łącznie więcej niż połowa ogólnej liczby studentów studiujących w uczelniach akademickich, mogą utworzyć Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, nie posługuje się pojęciem stowarzyszenia dla określenia charakteru tworzonej instytucji. Biorąc jednak pod uwagę dalsze przepisy Prawa o szkolnictwie wyższym, a w szczególności art. 54 ust. 4 i art. 55 ust. 2, można stwierdzić, że KRASP jest centralnym, kolegialnym, organem przedstawicielskim uczelni akademickich, o charakterze opiniodawczo-doradczym dla ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz innych organów administracji (władzy) publicznej wszystkich szczebli podejmujących działania dotyczące szkolnictwa wyższego. Dodać należy, iż uczelnie akademickie reprezentowane są w KRASP przez ich rektorów. Pozwala to postawić tezę, iż utworzenie KRASP oznacza funkcjonowanie obok Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego jako organu opiniodawczo-doradczego, będącego przedstawicielem środowiska akademickiego (nauczycieli akademickich, doktorantów i studentów), drugiego organu o tej samej randze i tych samym charakterze – Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, będącego przedstawicielem kierownictwa nauki (organów uczelni akademickich).

III. Powyższe stanowisko co do charakteru prawnego konferencji rektorów daje podstawę do stwierdzenia, że członkostwo w KRASP zostało uregulowane w Prawie o szkolnictwie wyższym w art. 54 ust. 1, przyznającym prawo członkostwa uczelniom akademickim, tj. uczelniom, w której przynajmniej jedna jednostka organizacyjna posiada uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora (art. 2 ust. 1 pkt 22 Prawa o szkolnictwie wyższym). Przy czym członkostwo to jest oparte na zasadzie dobrowolności odnoszącej się zarówno do utworzenia KRASP, jak również przynależności do konferencji. Nie ma więc w przepisach Prawa o szkolnictwie wyższym podstaw prawnych do odmowy przyjęcia do KRASP uczelni akademickiej, która nie była członkiem założycielem KRASP, a o takie przyjęcie się ubiega. Z art. 54 ust. 5 Prawa o szkolnictwie wyższym wynika, że statut KRASP określa w szczególności zasady członkostwa zwykłego oraz członkostwa stowarzyszonego – indywidualnego i zbiorowego, a także kryteria reprezentacji uczelni różnych typów w organach konferencji. W mojej ocenie aktualnie obowiązujący Statut reguluje zasady członkostwa w sposób wystarczający, odpowiadający delegacji wynikającej z przepisów ustawy. W mojej ocenie nie ma podstaw prawnych do określenia w akcie o charakterze statutowym, ograniczeń w zakresie członkostwa idących dalej niż wynika to z

przepisów wyższego rzędu, jakimi są przepisy Prawa o szkolnictwie wyższym. Wydaje się, że osiągnięcie statusu uczelni akademickiej jest wystarczającym ograniczeniem, a jego uzyskanie, przecież nie na stałe i w wyniku rozstrzygnięć właściwych organów, gwarantuje w ocenie ustawodawcy właściwe jej funkcjonowanie, również w ramach KRASP. Tym samym członkostwo nie jest wprawdzie nabywane z mocy prawa, ale nie ma podstaw prawnych do odmowy przyjęcia do KRASP uczelni akademickiej. Za prawidłowe w świetle powyższych ustaleń należy uznać przepisy Statutu, które określają przyczyny utraty członkostwa w KRASP, do których należą wyłącznie rezygnacja z członkostwa, likwidacja uczelni, utrata statusu uczelni akademickiej oraz brak opłacania składek członkowskich (art. 17 Statutu). Są to bowiem, co do zasady okoliczności, wyłączające możliwość nabycia statusu jej członka.

IV. Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać, że nie ma podstaw prawnych do dokonania takiej nowelizacji statutu KRASP, która polegać będzie na wprowadzeniu statutowych kryteriów członkostwa w Konferencji. O składzie tego organu zdecydował ustawodawca, nie delegując w tym zakresie uprawnień do regulacji statutowej, co według mnie jest wynikiem przyjęcia, iż KRASP nie jest stowarzyszeniem, ale organem (instytucją) administracji publicznej. Stąd w mojej ocenie należałoby raczej poważnie rozważyć nowelizację Statutu w kontekście właściwego wykorzystania instytucjonalnego elementu struktury szkolnictwa wyższego, jakim jest KRASP.

Jedyną zmianą Statutu, zresztą o charakterze incydentalnym, która porządkowałaby problem nabywania członkostwa w KRASP, może być wprowadzenie przepisu, który upoważniałby Prezydium KRASP do uregulowania w drodze uchwały trybu postępowania w sprawie nabycia członkostwa lub przepisu, który odsyłałby w zakresie tej procedury do załącznika do Statutu. To ostatnie rozwiązanie wydaje się lepsze z uwagi na szczegółowość możliwych rozwiązań w tym zakresie. Trzeba jednak podkreślić, że rozwiązania te dotyczyć by mogły wyłącznie kwestii proceduralnych, a nie materialnoprawnych podstaw (kryteriów) nabycia członkostwa, które wynikają z przepisów Prawa o szkolnictwie wyższym.

Tomasz Jędrzejewski